

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

МЕТОДИ НАРАХУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
та плани семінарських занять
для студентів спеціальності 232 "Соціальне забезпечення"
освітньої програми "Управління соціальною сферою"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023**

УДК 364.3(07.034)

М54

Укладачі: С. В. Мішина

О. Ю. Мішин

Затверджено на засіданні кафедри соціальної економіки.

Протокол № 1 від 07.09.2022 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методи нарахування соціальних виплат [Електронний ре-
М54 сурс] : методичні рекомендації до практичних завдань та плани
семінарських занять для студентів спеціальності 232 "Соціальне
забезпечення" освітньої програми "Управління соціальною сфе-
рою" першого (бакалаврського) рівня / уклад. С. В. Мішина, О. Ю. Мі-
шин. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 48 с.

Подано тематику семінарських і практичних занять. Наведено практичні
завдання за кожною темою навчальної дисципліни та методичні рекомендації
щодо їх виконання. Запропоновано практичні завдання для контролю отри-
маних знань і набутих навичок.

Рекомендовано для студентів спеціальності 232 "Соціальне забезпечен-
ня" освітньої програми "Управління соціальною сферою".

УДК 364.3(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Підвищена увага до питань розвитку соціальної політики та її піднесення до рангу пріоритетних сфер державного управління сприяло посиленню інтересу до вивчення та вдосконалення методик нарахування соціальних виплат населенню. Це обумовило актуальність ґрунтовного вивчення навчальної дисципліни "Методи нарахування соціальних виплат". Вивчення навчальної дисципліни дає можливість студентові набути досвіду: організації надання соціальних виплат; планування, координації, реалізації та контролю процедур призначення соціальних виплат; ухвалення рішення про призначення різних видів соціальних виплат; розрахунку сум призначених соціальних виплат; організації документообігу в системі нарахування соціальних виплат.

Навчальна дисципліна "Методи нарахування соціальних виплат" є обов'язковою навчальною дисципліною циклу професійної підготовки.

Метою навчальної дисципліни є вивчення студентами теоретичних засад та набуття практичних навичок організації нарахування соціальних виплат та прийняття рішень про їх призначення, припинення та перерахування.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є процес організації нарахування соціальних виплат.

Предметом є методика нарахування соціальних виплат.

Необхідною навчальною базою навчальної дисципліни є засвоєння знань з попередньо вивчених навчальних дисциплін, а саме: державне регулювання соціальної сфери; економіка праці та соціально-трудова відносини; соціальне підприємництво; основи соціальної політики; ринок праці та зайнятість населення; організація та нормування у соціальній сфері. Семінарські заняття є важливою складовою навчального процесу, що безпосередньо впливає на глибину засвоєння матеріалу студентами. Водночас семінарські заняття є основним засобом оволодіння знаннями.

Виконання практичних завдань є запорукою успішної роботи фахівців після закінчення навчального закладу в сфері соціального забезпечення і, зокрема, у процесі організації нарахування, перерахування, припинення та поновлення соціальних виплат.

Використання методичних рекомендацій до виконання практичних завдань сприяє підвищенню ефективності практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Змістовий модуль 1. Організаційне забезпечення надання державних соціальних виплат

Тема 1. Організація надання соціальних виплат у системі державного соціального забезпечення

Мета – формування навичок організації надання державних соціальних виплат.

Основні терміни і поняття: соціальна допомога; соціальне забезпечення; соціальні виплати; соціальні гарантії; соціальні стандарти.

Семінарське заняття 1.1

1. Характеристика існуючих форм державного соціального забезпечення.
2. Діяльність органів та установ, які здійснюють призначення соціальних виплат.
3. Зарубіжний досвід соціального забезпечення.
4. Успішні зарубіжні практики соціальних виплат.

Семінарське заняття 1.2

1. Коротка характеристика основних державних соціальних виплат.
2. Рівень прожиткового мінімуму.
3. Динаміка соціальних виплат в Україні.

Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття

Підготовку до семінарських занять слід здійснювати шляхом опрацювання таких літературних джерел: [1; 2; 4; 6 – 15].

Практичне завдання для самодіагностики

Завдання 1.1. Проаналізувати питому вагу сімей, які звернулися і які отримали державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям та структуру виплат допомоги за регіональною ознакою. Для візуального подання інформації слід побудувати графік регіональної структури виплат допомоги.

Вихідні дані наведені у табл. 1.1. За результатами аналізу зробити висновки.

Надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям

Області	Сім'ї, які звернулися за допомогою		Сім'ї, яким призначено допомогу		Виплачена допомога	
	Кількість	Питома вага, %	Кількість	Питома вага, %	Сума, млн грн	Питома вага, %
Україна	724 165	?	663 456	?	2 055,7	?
Вінницька	30 507	?	27 605	?	106,5	?
Волинська	29 807	?	25 814	?	97,9	?
Дніпропетровська	42 865	?	39 942	?	93,4	?
Донецька	33 603	?	28 783	?	75,1	?
Житомирська	26 618	?	24 155	?	71,5	?
Закарпатська	22 574	?	20 039	?	93,3	?
Запорізька	27 592	?	24 474	?	74,9	?
Івано-Франківська	76 662	?	72 999	?	186,9	?
Київська	12 747	?	11 201	?	30,6	?
Кіровоградська	23 560	?	19 663	?	55,2	?
Луганська	12 454	?	12 308	?	30,8	?
Львівська	50 155	?	49 869	?	161,1	?
Миколаївська	28 133	?	25 514	?	86,5	?
Одеська	35 865	?	30 840	?	129,4	?
Полтавська	20 064	?	17 076	?	41,2	?
Рівненська	46 272	?	45 364	?	175,7	?
Сумська	25 670	?	22 788	?	52,6	?
Тернопільська	23 707	?	22 287	?	74,8	?
Харківська	34 456	?	30 563	?	80,3	?
Херсонська	20 935	?	19 322	?	54,0	?
Хмельницька	23 999	?	20 713	?	57,4	?
Черкаська	24 941	?	24 775	?	65,1	?
Чернівецька	26 754	?	24 804	?	105,8	?
Чернігівська	15 535	?	13 868	?	37,5	?
м. Київ	8 690	?	8 690	?	18,1	?

Методичні рекомендації до виконання завдання для самодіагностики

Питому вагу кількості сімей, які отримують допомогу, за регіональною ознакою визначають як відношення цього показника за кожною окремою областю до його значення по Україні. Виконання завдання бажано здійснювати із застосуванням *MS Excel*.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення нарахування державних соціальних виплат

Мета – формування навичок роботи з нормативно-правовою базою з питань нарахування державних соціальних виплат.

Основні терміни і поняття: державна соціальна допомога; державні соціальні виплати; середньомісячний сукупний дохід домогосподарства; соціальне законодавство; субсидії.

Семінарське заняття 2.1

1. Переваги та недоліки українського соціального законодавства.
2. Напрями реформування системи надання державних соціальних виплат.
3. Обговорення законодавчих та нормативно-правових актів з питань надання різних видів соціальних допомог, субсидій та пільг.

Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття

Підготовку до семінарського заняття слід здійснювати шляхом опрацювання таких літературних джерел: [1; 2; 4; 6; 8; 10; 11; 13; 15].

Під час опрацювання пункту 3 плану семінарських занять студенти обирають і опрацюють один із *таких нормативних чи законодавчих актів*:

Закон України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" № 107-VI від 28.12.2007 р.;

Закон України "Про прожитковий мінімум" від 15.07.1999 р. № 966-XIV;

Закон України "Про державний бюджет на 2021 рік" № 4000 від 15.12.2020 р.;

Закон України "Про межу малозабезпеченості" № 192/94-ВР від 04.10.1994 р.;

Закон "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" № 875-XII від 21.03.1991 р.;

Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 р. № 512 "Деякі питання реалізації пілотного проекту із надання при народженні дитини одноразової натуральної допомоги "пакунок малюка";

Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2019 р. № 68 "Деякі питання надання послуги з догляду за дитиною до трьох років "муніципальна няня";

Постанова Кабінету Міністрів України "Деякі питання здійснення патронату над дитиною" № 148 від 16.03.2017 р.;

Наказ Міністерства соціальної політики "Про затвердження форми Заяви про призначення усіх видів соціальної допомоги, компенсацій та пільг" № 441 від 21.04.2015 р.;

Закон України "Про електронні документи та електронний документообіг" № 851-IV від 22.05.2003 р.;

Закон України "Про електронні довірчі послуги" № 2155-VIII від 05.10.2017 р.;

Конвенції та рекомендації МОП, а саме:

Рекомендація № 202 "Про мінімальні рівні соціального захисту" (2012 р.);

Конвенція № 102 "Про мінімальні норми соціального забезпечення"(1952 р.);

Конвенція № 121 "Про допомогу у випадках виробничого травматизму" (1964 р.);

Конвенція № 128 "Про допомогу по інвалідності, по старості та у зв'язку з втратою годувальника" (1967 р.);

Конвенція № 130 "Про медичну допомогу та допомогу у випадку хвороби" (1969 р.);

Конвенція № 168 "Про сприяння зайнятості та захист від безробіття" (1988 р.);

Конвенція № 118 "Про рівноправність у галузі соціального забезпечення" (1962 р.);

Конвенція № 157 "Про збереження прав у галузі соціального забезпечення" (1982 р.);

Конвенція № 103 "Про охорону материнства" (1952 р.);

Конвенція №117 "Про основні цілі та норми соціальної політики";

Конвенція № 131 "Про встановлення мінімальної заробітної плати" (1970 р.).

Практичне заняття

Розрахунок середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги

Завдання 2.1. Визначити середньомісячний сукупний дохід сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги, а також середньомісячний дохід на одного члена домогосподарства.

Соціальні стандарти слід застосовувати на рівні, чинному на дату виконання завдання.

Розрахунки слід обґрунтувати та послідовно викласти порядок їх здійснення.

Вихідні дані для розрахунків наведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Вихідні дані для розрахунків, грн

Склад сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї, грн						
		Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Усього
Батько: Петров О. Ю.	Щомісячні грошові перекази із-за кордону в сумі 100 дол. США	?	?	?	?	?	?	?
Мати: Петрова С. В.	Щомісячні доходи від реалізації молока в сумі 3 000 грн	?	?	?	?	?	?	?
Син: Петров М. О., студент ПТУ денної форми навчання	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Донька (3 роки): Петрова Н. О.	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Син: Петров С. О., студент ЗВО	Стипендія	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	?
Донька (5 років):	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Бабуся: Петрова М. І.	Пенсійні виплати	3 550	3 550	3 550	4 125	4 125	4 125	?
Усього		?	?	?	?	?	?	?

Завдання 2.2. Визначити середньомісячний сукупний дохід сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги, а також середньомісячний дохід на одного члена домогосподарства.

Соціальні стандарти слід застосовувати на рівні, чинному на дату виконання завдання. Розрахунки слід обґрунтувати та послідовно викласти порядок їх здійснення.

Вихідні дані для розрахунків наведені у табл. 2.2.

Вихідні дані для розрахунків, грн

Склад сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї, грн						
		Січень	Лютий	Бере- зень	Квітень	Тра- вень	Чер- вень	Усього
Батько: Сидоров О. Ю.	ФОП другої групи з щомісячним доходом	15 000	17 000	11 000	12 000	16 000	13 000	?
Мати: Сидорова С. В.	Щомісячні доходи від реалізації молока в сумі 3 000 грн	?	?	?	?	?	?	?
Син: Петров М. М., студент ЗВО заочної форми навчання	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Донька (12 років): Петрова Н. М.	Отримані аліменти	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	?
Донька (5 років): Сидорова П. О.	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Бабуся: Сидорова М. І.	Пенсійні виплати	3 550	3 550	3 550	4 125	4 125	4 125	?
Усього дохід сім'ї		?	?	?	?	?	?	?

Завдання 2.3. Визначити середньомісячний сукупний дохід сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги, а також середньомісячний дохід на одного члена домогосподарства.

Соціальні стандарти слід застосовувати на рівні, чинному на дату виконання завдання.

Розрахунки слід обґрунтувати та послідовно викласти порядок їх здійснення.

Слід пояснити факти врахування або неврахування окремих видів доходів у сукупному доході сім'ї (домогосподарства) із посиланням на відповідні нормативно-правові та законодавчі акти.

Вихідні дані для розрахунків наведені у табл. 2.3.

Вихідні дані для розрахунків, грн

Склад сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї, грн						
		Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Усього
Батько: Іванов О. Ю.	Заробітна плата	15 272	15 690	15 690	16 790	16 987	16 790	?
Мати: Іванова С. В.	Безробітна, дохід відсутній	?	?	?	?	?	?	?
Син: Іванов М. О., студент ЗВО	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Донька (4 роки): Іванова Н. О.	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Бабуся: Іванова М. І.	Пенсійні виплати	4 550	4 550	4 550	5 125	5 125	5 125	?
Усього		?	?	?	?	?	?	?

Практичні завдання для самодіагностики

Завдання 2.4. Визначити середньомісячний сукупний дохід сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги, а також середньомісячний дохід на одного члена домогосподарства. Соціальні стандарти слід застосовувати на рівні, чинному на дату виконання завдання. Вихідні дані для розрахунків наведені у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Вихідні дані для розрахунків, грн

Склад сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї						
		Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Усього
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Батько: Сидоров О. Ю.	ФОП третьої групи з щомісячним доходом	25 000	27 000	21 000	22 000	26 000	23 000	?
Мати: Сидорова С. В.	Безробітна, доходи відсутні. Не зареєстрована у Службі зайнятості	?	?	?	?	?	?	?

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Син: Петров М. М., студент ЗВО заочної форми навчання	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Донька (12 років): Петрова Н. М.	Отримані аліменти	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	?
Донька (5 років): Сидорова П. О.	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Бабуся: Сидорова М. І.	Мінімальна пенсія	?	?	?	?	?	?	?
Усього		?	?	?	?	?	?	?

Методичні рекомендації щодо виконання практичних завдань 2.1 – 2.4

Середньомісячний сукупний дохід на одного члена сім'ї (домогосподарства) обчислюють шляхом ділення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) на кількість членів сім'ї (домогосподарства).

Середньомісячний сукупний дохід сім'ї розраховують шляхом ділення загальної суми сукупного доходу осіб за визначений законодавством період на 6, якщо інше не передбачено законодавством.

Під час виконання практичних завдань 2.1 – 2.3 слід зважати на такі особливості врахування доходів деяких отримувачів державних соціальних виплат. А саме:

1) для осіб, які навчалися за денною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та протягом періоду, за який ураховують доходи, не отримували стипендії, ураховують щомісяця дохід у розмірі 0,25 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який ураховують доходи (студенти денної форми навчання, які не отримують стипендії);

2) для осіб, які навчалися за заочною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та протягом періоду, за який ураховують доходи, не отримували стипендії, ураховують щомісяця дохід як для безробітної особи, що не має доходів;

3) щомісяця дохід ураховують у розмірі 0,5 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який ураховують доходи для непрацюючих працездатних осіб, які:

не мали доходів протягом періоду, за який ураховують доходи, та/або якими чи за яких не сплачено єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) у розмірі, не меншому від мінімального, сумарно протягом трьох місяців періоду, за який ураховують доходи (окрім військовослужбовців, а також осіб, щодо яких наявна заборгованість роботодавця із сплати ЄСВ, або осіб, які відповідно до законодавства звільнені від сплати ЄСВ);

які зареєстровані в центрі зайнятості та не отримували допомогу з безробіття.

Особливості врахування доходів деяких отримувачів соціальних виплат наведені у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Особливості врахування доходів фізичних осіб-підприємців, безробітних осіб та доходів в іноземній валюті під час розрахунку середньомісячного доходу для отримання соціальних виплат

Види доходу	Особливості врахування доходу
Для фізичних осіб-підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування	Незалежно від отриманих (неотриманих) доходів до сукупного доходу за кожний місяць ураховують дохід, обчислений у таких розмірах мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який ураховують доходи: одного розміру мінімальної заробітної плати – для платників єдиного податку першої групи; двох розмірів мінімальної заробітної плати – для платників єдиного податку другої групи; трьох розмірів мінімальної заробітної плати – для платників єдиного податку третьої групи
Доходи, отримані в іноземній валюті	Перераховують у національну валюту за офіційним курсом, встановленим Національним банком на останній день періоду, за який ураховують доходи
Доходи від реалізації молока та молочної сировини	Ураховуються у розмірі 30 % нарахованих сум
Доходи безробітних осіб (якщо протягом періоду, за який ураховують доходи, тривав карантин)	Для осіб, які отримували допомогу з безробіття, до середньомісячного сукупного доходу ураховують: дохід у розмірі призначеної допомоги з безробіття без урахування сум заробітної плати, отриманої в попередні місяці; дохід у розмірі призначеної допомоги з безробіття, а за місяці, в яких відсутні доходи, – 0,5 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який ураховують доходи

Тема 3. Документальне забезпечення нарахування державних соціальних виплат

Мета – формування навичок організації документального забезпечення нарахування державних соціальних виплат.

Основні терміни і поняття: державні соціальні виплати; документування; особова справа отримувача державної соціальної допомоги; поновлення державної соціальної допомоги; припинення державної соціальної допомоги; перерахунок державної соціальної допомоги.

Практичне заняття

Ділова гра "Формування особової справи отримувача всіх видів державних соціальних виплат"

Академічну групу студентів розподіляють на три команди (за порядковими номерами у списку групи). Кожна команда отримує завдання для виконання.

Перша команда: учасники виконують розрахунки за варіантами 1 – 12.

Визначити розмір соціальної допомоги на дітей одинокій матері. У матері-одиначки троє дітей. Спільне проживання матері з дітьми підтверджено довідкою про склад сім'ї. Вік дітей – 5, 15 та 20 років. Дитина 20-річного віку є студентом ЗВО денної форми навчання. У розпорядженні сім'ї немає другої квартири та автомобіля.

Дані щодо доходу сім'ї за шість місяців, що передують наданню соціальної допомоги, наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Дані про дохід сім'ї за шість місяців

Місяці	Сума, грн
Липень	7 550
Серпень	7 525
Вересень	7 525
Жовтень	7 525
Листопад	7 635
Грудень	7 635
Сума	Визначають як суму доходу за 6 місяців і корегують згідно з варіантом студента відповідно до табл. 3.4

Друга команда: учасники виконують розрахунки за варіантами 13 – 23.

Розрахувати розмір допомоги з малозабезпеченості за вихідними даними, наведеними далі.

Сім'я складається із семи осіб:

батько і мати, що є працездатними особами, які мають роботу;

дитина 4-річного віку;

дитина 7-річного віку;

дитина 10-річного віку;

дитина 12-річного віку;

дитина 14-річного віку.

Усі необхідні документи для отримання державної соціальної допомоги сім'я має в наявності.

Дані про доходи сім'ї за шість місяців наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Дані про дохід сім'ї за шість місяців

Місяці	Сума, грн		
	Мати	Батько	Сім'я (сума доходу батька і матері)
Липень	7 050	7 115	?
Серпень	7 125	7 115	?
Вересень	7 125	7 225	?
Жовтень	7 125	7 225	?
Листопад	7 235	7 225	?
Грудень	7 235	7 225	?
Сума	Визначають шляхом сумування доходу за шість місяців	Визначають шляхом сумування доходу за шість місяців	Визначають як суму доходу сім'ї за шість місяців і корегують згідно з варіантом студента відповідно до табл. 3.4

Третя команда: учасники виконують розрахунки за варіантами 24 – 34.

Визначити розмір соціальної допомоги для одинокої матері на дітей, які втратили піклувальника. У сім'ї троє дітей. Спільне проживання матері з дітьми підтверджено довідкою про склад сім'ї. Вік дітей – 4 роки, 12 та 19 років. Дитина 19-річного віку є студентом ЗВО денної форми навчання. У розпорядженні сім'ї немає другої квартири та автомобіля.

Дані щодо доходу сім'ї за шість місяців, що передують наданню соціальної допомоги, наведено в табл. 3.3.

Дані про дохід сім'ї за півріччя

Місяці	Сума, грн
Липень	7 950
Серпень	7 950
Вересень	7 025
Жовтень	7 025
Листопад	7 035
Грудень	7 035
Сума	Визначають як суму доходу за шість місяців і корегують згідно з варіантом студента відповідно до табл. 3.4

Методичні рекомендації щодо участі у діловій грі*Рекомендації щодо виконання розрахунків першою командою*

Допомога на дітей одиницями матерям, одиницями усиновлювачам, матері (батьку) в разі смерті одного з батьків, які мають дітей віком до 18 років (якщо діти навчаються за денною формою навчання у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, – до закінчення такими дітьми закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), надається в розмірі, що дорівнює різниці між 100 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї у розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Прожитковий мінімум установлюють для окремих соціально-демографічних груп населення щорічно із зазначенням у Законі України "Про державний бюджет України". Під час розрахунків слід використовувати значення прожиткового мінімуму на дату проведення ділової гри.

Рекомендації щодо виконання розрахунків другою командою

Максимальна допомога з малозабезпеченості у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення становить: для працездатних осіб – 45 %; для осіб, які втратили працездатність та осіб з інвалідністю – 100 %, для дітей – 130 % відповідного прожиткового мінімуму.

Рекомендації щодо виконання розрахунків третьою командою

Мати (батько) дітей у разі смерті одного з батьків, яка (який) не одержує на них пенсію у разі втрати годувальника, соціальну пенсію або

державну соціальну допомогу дитині померлого годувальника, передбачену Законом України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю" має право на отримання допомоги матері-одиначці.

Допомога на дітей у разі смерті одного з батьків, які мають дітей віком до 18 років (якщо діти навчаються за денною формою навчання у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, – до закінчення такими дітьми закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), надають у розмірі, що дорівнює різниці між 100 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї у розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Прожитковий мінімум установлюють для окремих соціально-демографічних груп населення щорічно із зазначенням у Законі України "Про державний бюджет України". Під час розрахунків слід використовувати значення прожиткового мінімуму на дату проведення ділової гри.

Методичні рекомендації до формування документального забезпечення надання соціальних допомог (для усіх команд)

Учасники кожної команди здійснюють розрахунок соціальної допомоги згідно з власним варіантом. Корегування даних для розрахунків слід здійснювати за даними табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Корегування базових значень сукупного доходу домогосподарства за варіантами (застосовувати для даних, наведених у табл. 3.1 – 3.3)

Варіанти	Дані щодо корегування сукупного піврічного доходу домогосподарства згідно з варіантом
1, 13, 24	Зменшити на 50
2, 14, 25	Зменшити на 100
3, 15, 26	Зменшити на 150
4, 16, 27	Зменшити на 200
5, 17, 28	Зменшити на 250
6, 18, 29	Зменшити на 300
7, 19, 30	Збільшити на 50
8, 20, 31	Збільшити на 100
9, 21, 32	Збільшити на 150
10, 22, 33	Збільшити на 200
11, 23, 34	Збільшити на 250
12	Збільшити на 300

Усі інші вихідні дані не залежно від варіанта залишаються без змін.

Після здійснення розрахунків кожен учасник команди має заповнити пакет документів. Форми документів наведено у додатках:

інформація про отримувачів державної соціальної допомоги (додаток А);

розрахунок розміру соціальної допомоги (додаток Б);

журнал реєстрації приймання заяв і документів для призначення усіх видів соціальної допомоги (додаток В);

довідка про отримання (неотримання) допомоги (додаток Г);

довідка-атестат (додаток Д);

особова справа отримувача державної соціальної допомоги (додаток Е).

Після закінчення гри кожен учасник має сформувати теку з документами:

I. Особова справа отримувача соціальної допомоги.

II. Інші документи.

Семінарське заняття 3.1

Мінітренінг із забезпечення належного зберігання особових справ та документів

Кожен учасник мінітренінгу розробляє:

порядок зберігання особових справ отримувачів соціальних виплат у паперовому вигляді;

порядок зберігання інформації на електронних носіях.

Здійснює оформлення документів, що опосередковують процес зберігання особових справ у паперовому та електронному виглядах.

Вихідні дані для заповнення усіх видів документів, що опосередковують зберігання справ:

номери особових справ: 12234; 1235; 1236;

ПІБ заявників Іванов О. Ю., Сидоров О. П., Петренко А. О.;

місце проживання заявників вказати довільно в межах одного району міста чи населеного пункту;

прізвище, ім'я, по батькові спеціаліста, номер робочого місця (кабінету): вказати власне прізвище, довільно номер кабінету;

дати приймання і передавання документів: вказувати дату виконання завдання;

спеціаліст, який прийняв інформацію – вказати власне прізвище;
спеціаліст, якому передано інформацію – вказати прізвище старости групи.

Методичні рекомендації щодо проведення мінітренінгу

Порядок зберігання особових справ отримувачів соціальних виплат у паперовому вигляді повинен містити такі питання:

1. Особливості зберігання справ.
2. Відповідальність за зберігання справ.
3. Термін зберігання архівних особових справ.
4. Видача особової справи для призначення допомоги на наступний період (перерахунку розміру тощо).
5. Дії у разі переїзду отримувача допомоги, на якого була заведена справа.
6. Архівні справи.
7. Припинення роботи з журналами.

У рамках операцій з видачі та передавання архівних справ у паперовій формі кожен учасник мінітренінгу заповнює:

запит (додаток Ж);

журнал видачі особових справ (додаток И).

Порядок зберігання інформації на електронних носіях повинен містити таку інформацію:

1. Адміністрування електронного документообігу.
2. Формування електронних документів.
3. Передавання електронних документів.
4. Зберігання електронних документів.

Кожен учасник мінітренінгу має заповнити.

Журнал архівних справ (додаток К);

Журнал реєстрації електронних документів (файлів). Форма журналу наведена у додатку Л.

Практичне завдання для самодіагностики

Завдання 3.1. Проаналізувати динаміку видатків держави на соціальний захист та соціальне забезпечення. Для цього слід визначити їх:

ланцюгові темпи зростання;

базові темпи зростання;

ланцюгові темпи приросту;

базові темпи приросту.

Завдання може бути виконано в *MS Excel*. Вихідні дані наведено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення в Україні

Роки	Видатки на соціальний захист та забезпечення, млн грн	Ланцюгові темпи		Базові темпи	
		зростання, %	приросту, %	зростання, %	приросту, %
2015	125,31	?	?	?	?
2016	145,1	?	?	?	?
2017	137	?	?	?	?
2018	176,34	?	?	?	?
2019	258,33	?	?	?	?
2020	285,76	?	?	?	?
2021	294,36	?	?	?	?
2022	301,45	?	?	?	?

Методичні рекомендації щодо виконання практичного завдання для самодіагностики

Завдання 3.1. Ланцюгові темпи зростання видатків держави на соціальний захист та соціальне забезпечення слід визначати як відношення суми видатків на соціальний захист та забезпечення звітного року до попереднього, помножене на 100;

базові темпи зростання визначають як відношення суми видатків на соціальний захист та забезпечення звітного року до базового 2015 року, помножене на 100;

ланцюгові темпи приросту слід визначати як різницю ланцюгових темпів зростання і 100;

базові темпи приросту видатків держави на соціальний захист та соціальне забезпечення слід визначати як різницю базових темпів зростання і 100.

Змістовий модуль 2. Методичне забезпечення нарахування державних соціальних виплат

Тема 4. Порядок призначення та нарахування державних соціальних виплат

Мета – формування навичок призначення та нарахування державних соціальних виплат.

Основні терміни і поняття: державні виплати сім'ям з дітьми; державна допомога малозабезпеченим сім'ям; державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю; державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію.

Семінарське заняття 4.1

1. Групування різних видів соціальних допомог за призначенням.
2. Характеристика державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми.
3. Порядок призначення та нарахування державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.
4. Характеристика державних соціальних виплат, які надають людям з інвалідністю.
5. Порядок нарахування та виплати соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію.
6. Характеристика інших видів державних соціальних виплат.

Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття

Підготовку до семінарського заняття слід здійснювати шляхом опрацювання таких літературних джерел: [1 – 5; 7 – 15].

Практичне заняття

Методика нарахування державних соціальних виплат сім'ям з дітьми та малозабезпеченим сім'ям

Завдання 4.1. Розрахуйте загальний розмір допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами за весь період:

- 1) жінці, звільненій з роботи у зв'язку з ліквідацією підприємства, якщо за два останні місяці, що передували її звільненню, нарахована зарплата склала 10 950 та 11 200 грн відповідно;

- 2) жінці, що зареєстрована у центрі зайнятості як безробітна;
- 3) непрацюючій жінці, яка мала ускладнені пологи;
- 4) жінці, зареєстрованій як суб'єкт підприємницької діяльності.

Завдання 4.2. Визначити суму соціальної допомоги на всіх дітей, які перебувають під опікою.

У прийомній родині четверо дітей. Вік дітей 2 роки, 8 і 16 років та 21 рік. Дитина 21-річного віку є студентом ЗВО денної форми навчання. Сума отриманих аліментів за рік на дитину 2-х років склала 31 210 грн, на студента 21-го року – 33 846 грн.

Завдання 4.3. До складу сім'ї входять троє дітей віком 2, 7 та 19 років (студент денної форми навчання ЗВО). Батько дітей ухиляється від сплати аліментів. Дитина 2-х років є особою з інвалідністю II групи, яка не потребує постійного стороннього догляду. Розрахувати суми відповідної соціальної допомоги для кожної дитини і сім'ї у цілому, виходячи з прожиткового мінімуму на дату виконання завдання.

Дані про доходи сім'ї наведено у табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вихідні дані щодо складу доходів домогосподарства

Склад сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї, грн						
		Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Усього
Мати: Петрова С. В.	Щомісячні доходи від реалізації молока у сумі 600 грн. ЄСВ за три місяці сплачено	?	?	?	?	?	?	?
Син: Петров М. М., студент ЗВО денної форми навчання (19 років)	Стипендія	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	?
Донька: дитина з інвалідністю (2 роки) Петрова Н. М.	Допомога на дітей з інвалідністю	?	?	?	?	?	?	?
Донька: (7 років); Сидорова П. М.	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Усього		?	?	?	?	?	?	?

Практичне заняття

1. Методика нарахування державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію.
2. Порядок розрахунку компенсаційних виплат та допомог громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

1. Методика нарахування державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію

Завдання 4.4. До складу сім'ї входять троє дітей віком 2 роки, 7 та 19 років (студент денної форми навчання ЗВО). Батько дітей ухиляється від сплати аліментів. Дитина 2-х років є особою з інвалідністю II групи, яка потребує (за висновками лікарської експертизи) постійного стороннього догляду. Розрахувати суми відповідної соціальної допомоги для кожної дитини і сім'ї у цілому, виходячи з прожиткового мінімуму на дату виконання завдання. Дані про доходи сім'ї наведено у табл. 4.2.

Таблиця 4.2

Вихідні дані щодо складу доходів домогосподарства

Склад сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї, грн						
		Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Усього
Мати: Петрова С. В.	Щомісячні доходи від реалізації молока у сумі 500 грн. ЄСВ за три місяці сплачено	?	?	?	?	?	?	?
	Допомога на догляд за дитиною	?	?	?	?	?	?	?
Син: Петров М. М., студент ЗВО денної форми навчання (19 років)	Стипендія	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	?
Донька: дитина з інвалідністю (2 роки) Петрова Н. М.	Допомога на дітей з інвалідністю	?	?	?	?	?	?	?
Донька: (7 років): Петрова П. М.	Відсутній дохід	?	?	?	?	?	?	?
Усього		?	?	?	?	?	?	?

Завдання 4.5. Визначити станом на 1 січня 2022 року місячний розмір таких видів державної соціальної допомоги, як:

допомога садинокій особі з інвалідністю з дитинства II групи;

допомога садинокій особі з інвалідністю з дитинства III групи;

допомога дитині з інвалідністю віком до 18 років (вік дитини 4 роки):

а) без допомоги на догляд;

б) з допомогою на догляд.

Розрахунки подати у формі табл. 4.3.

Таблиця 4.3

Форма таблиці для розрахунку соціальної допомоги

Види соціальної допомоги	Без надбавки за догляд		З надбавкою за догляд	
	Порядок розрахунку	Сума, грн	Порядок розрахунку	Сума, грн
Допомога садинокій особі з інвалідністю з дитинства II групи	?	?	?	?
Допомога садинокій особі з інвалідністю з дитинства III групи	?	?	?	?
Допомога дитині з інвалідністю віком до 18 років (вік дитини 4 роки)	?	?	?	?
Всього	?	?	?	?

Задача 4.6. У сім'ї наявна втрата годувальника (батька дітей).

До складу сім'ї, окрім матері, належить троє дітей:

дитина 2-х років;

дитина 7-ми років, що є інвалідом I групи, підгрупи А;

дитина 20-ти років, що є студентом ЗВО денної форми навчання й отримує стипендію у сумі 1 300 грн.

Розрахувати суму всіх видів соціальної допомоги, які отримуватиме родина станом на 1 грудня звітного року.

2. Порядок розрахунку компенсаційних виплат та допомог громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

Завдання 4.7. Станом на 1 грудня поточного року нарахувати соціальну допомогу на дітей з інвалідністю, що пов'язана з Чорнобильською катастрофою:

1) дитині з інвалідністю підгрупи А, віком до 6-ти років з надбавкою на догляд;

2) дитині з інвалідністю підгрупи А, віком від 6-ти до 18-ти років з надбавкою на догляд;

3) дитині з інвалідністю віком від 6-ти до 18-ти років з надбавкою на догляд;

4) дитині з інвалідністю віком до 6-ти років без надбавки за догляд.

Завдання 4.8. Нарахувати соціальну стипендію студентам (курсантам), які навчаються на денній формі навчання за державним замовленням у лютому поточного року, а саме:

1) курсанту віком 17-ти років, що перебуває на повному державному утриманні;

2) студенту ЗВО віком 20-ти років;

3) студенту ЗВО віком 18-ти років, якого він досяг у місяці нарахування стипендії.

Практичне завдання для самодіагностики

Завдання 4.9. Визначити суму соціальної допомоги на всіх дітей, які перебувають під опікою. У прийомній родині четверо дітей. Вік дітей – 2 роки, 8, 16 та 20 років. Особа 20-річного віку є студентом ЗВО денної форми навчання. Сума отриманих аліментів за рік на дитину 2-х років склала 30 210 грн, а на студента 20 років – 31 846 грн.

Методичні рекомендації щодо виконання практичних завдань

Завдання 4.1. Розміри допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами подано у табл. 4.4.

Таблиця 4.4

Розміри допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами

Отримувачі допомоги	Розміри допомоги
Жінки, звільнені з роботи у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи та організації	100 % середньомісячного доходу, який обчислюють згідно з "Порядком обчислення середньої заробітної плати"
Жінки, зареєстровані у центрі зайнятості як безробітні	100 % мінімального розміру допомоги по безробіттю
Аспірантки, докторантки, клінічні ординаторки, студентки закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти	У розмірі місячної стипендії з дня припинення виплати стипендії до дня закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами
Непрацюючі жінки та жінки, зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності	У розмірі 25 % від розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатної особи, з розрахунку на місяць

Завдання 4.2 і 4.9. Допомогу на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, надають у розмірі, що становить 2,5 від розміру прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, на дітей з інвалідністю, над якими встановлено опіку чи піклування, – 3,5 розміру прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку за вирахуванням отримуваних сум пенсій, аліментів, стипендій, державних допомог (окрім державної соціальної допомоги, що виплачують на дітей з інвалідністю відповідно до законодавства).

Розмір призначених пенсії, аліментів, стипендії, державної допомоги ураховують як середньомісячний розмір зазначених виплат, отриманих на дитину за попередні 12 календарних місяців.

Завдання 4.3. Порядок розрахунку:

1) розрахувати суму соціальної допомоги дітям з інвалідністю до 18 років (для доньки 2-х років).

Розмір допомоги для дітей з інвалідністю віком до 18 років становить 70 % від прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;

2) визначити сумарний дохід домогосподарства за місяць;

3) визначити сумарний дохід на одного члена домогосподарства за місяць;

4) визначити розмір тимчасової допомоги для дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів.

Розмір тимчасової допомоги для дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, розраховують як різницю між 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї у розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Допомогу виплачують до досягнення дитиною 18-річного віку, тому на дитину 19-ти років не виплачують.

Завдання 4.4. Порядок розрахунку:

1. Розрахувати розмір соціальної допомоги дітям з інвалідністю до 18 років (для доньки 2-х років).

Доплати до 100 % прожиткового мінімуму немає, оскільки виплачується допомога на догляд.

Розміри державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю за групами інвалідності наведено у табл. 4.5.

**Розміри державної соціальної допомоги особам з інвалідністю
з дитинства та дітям з інвалідністю**

Категорія осіб з інвалідністю	Розмір допомоги	З доплатою до:
1. Особи з інвалідністю з дитинства I групи	100 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність	100 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (якщо допомогу на догляд не надають)
2. Особи з інвалідністю з дитинства II групи	80 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність	
3. Особи з інвалідністю з дитинства III групи	60 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність	
4. Діти з інвалідністю віком до 18 років	70 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність	

2. Розрахувати допомогу на догляд за дитиною з інвалідністю до 6 років слід, користуючись табл. 4.6.

Таблиця 4.6

Розмір надбавки на догляд

Для категорій осіб, за якими здійснюють нагляд	Розмір допомоги
За особою з інвалідністю з дитинства I групи, віднесеною до підгрупи А	200 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність
За особою з інвалідністю з дитинства I групи, віднесеною до підгрупи Б	100 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність
За одинокою особою з інвалідністю з дитинства II або III групи, які за висновком лікарсько-консультативної комісії лікувально-профілактичного закладу потребують постійного стороннього догляду	75 % від прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність
За дитиною з інвалідністю віком до 6 років, віднесеною до підгрупи А	200 % прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років
За дитиною з інвалідністю віком до 6 років	50 % від прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років
За дитиною з інвалідністю віком від 6 до 18 років, віднесеною до підгрупи А	200 % прожиткового мінімуму для дітей віком від 6 до 18 років
За дитиною з інвалідністю віком від 6 до 18 років	50 % від прожиткового мінімуму для дітей віком від 6 до 18 років

3. Визначити сумарний дохід домогосподарства за півріччя та середньомісячний дохід домогосподарства, користуючись методичними рекомендаціями, наведеними на с. 11 і 12.

4. Розрахувати середньомісячний дохід на одну особу шляхом ділення середньомісячного доходу сім'ї на кількість членів сім'ї.

5. Визначити розмір тимчасової допомоги для дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, як різниці між 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї у розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Допомогу виплачують до досягнення дитиною 18-річного віку, тому на дитину 19 років не виплачують.

Завдання 4.5 і 4.6. Розрахунки слід здійснювати, користуючись табл. 4.5 і 4.6.

Завдання 4.7. Розрахунок соціальної допомоги слід здійснювати у таких розмірах: 1) дитині з інвалідністю підгрупи А, віком до 6-ти років з надбавкою на догляд: 105 % прожиткового мінімуму непрацездатної особи + 200 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку (до 6-ти років); 2) дитині з інвалідністю підгрупи А, віком від 6-ти до 18-ти років з надбавкою на догляд: 105 % прожиткового мінімуму непрацездатної особи + 200 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку (від 6-ти до 18-ти років); 3) дитині з інвалідністю віком від 6-ти до 18-ти років із надбавкою на догляд: 105 % прожиткового мінімуму непрацездатної особи + 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку (від 6-ти до 18-ти років); 4) дитині з інвалідністю віком до 6-ти років без надбавки за догляд: 105 % прожиткового мінімуму непрацездатної особи.

Завдання 4.8. Суму соціальної стипендії для здобувачів освіти денної форми навчання слід розраховувати, виходячи з табл. 4.7.

Таблиця 4.7

Розміри соціальної стипендії для здобувачів вищої освіти

Категорії отримувачів	Розміри стипендії
Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування	150 % прожиткового мінімуму для дітей від 6-ти до 18-ти років на 1 січня
Особи з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також учнів та студентів, які у період навчання у віці від 18-ти до 23-х років залишилися без батьків (батьки яких померли/оголошені померлими, загинули або пропали безвісти)	150 % прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 1 січня

У випадку перебування студента на державному утриманні розмір соціальної стипендії зменшують на 50 %. Після досягнення отримувачами 18-річного віку розмір стипендії має бути перерахований.

Тема 5. Порядок призначення та виплати субсидій

Мета – формування навичок призначення та виплати субсидій.

Основні терміни і поняття: житлова субсидія; середньомісячний сукупний дохід домогосподарства; отримувач житлової субсидії; умови отримання житлової субсидії.

Семінарське заняття 5.1

1. Право на отримання субсидії.
2. Умови втрати права на отримання субсидії.
3. Методика розрахунку обов'язкової суми комунальних платежів домогосподарства.
4. Методика розрахунку житлової субсидії.

Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття

Підготовку до семінарського заняття слід здійснювати шляхом опрацювання таких літературних джерел: [1; 2; 4 – 9; 10 – 15].

Практичне заняття

Міні-тренінг з нарахування субсидії для домогосподарства

Завдання з мінітренінгу. Сім'я з шести осіб подала пакет документів та заяву на отримання субсидії. Управлінням соціального захисту населення було прийнято рішення про нарахування субсидії.

Визначити відсоток, суму обов'язкового платежу за комунальні послуги.

Субсидію виплачують у безготівковій формі.

Вихідні дані щодо доходу домогосподарства, яке подало документи на отримання субсидії, наведені у табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Вихідні дані щодо доходу домогосподарства у першому півріччі

Члени домогосподарства (вид доходу)	Місяць						Усього
	01	02	03	04	05	06	
1	2	3	4	5	6	7	8
Мати (допомога з безробіття)	3 100	3 100	3 100	3 100	3 100	3 100	?
Батько (заробітна плата)	7 000	7 100	7 100	7 300	7 300	7 300	?
Дитина 10 років (дохід відсутній)							?

1	2	3	4	5	6	7	8
Дитина 8 років (дохід відсутній)							?
Дитина 20 років, студент ЗВО денної форми навчання (стипендія)	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	?
Бабуся (пенсія)	3 427	3 427	3 535	3 535	3 535	3 535	?
Усього	?	?	?	?	?	?	?

Пенсія бабусі складала у серпні поточного року 3 535 грн.

Для розрахунку обов'язкового відсотка платежу за комунальні послуги використати базову норму плати за послуги на рівні 20 %.

Визначення розміру обов'язкової оплати різних видів послуг та розміру субсидії за видами комунальних послуг слід здійснити за формою табл. 5.2, заповнивши пусті графи.

Таблиця 5.2

Розрахунок розміру субсидії за видами комунальних послуг

Види комунальних послуг	Витрати на оплату житлово-комунальних послуг у межах соціальних норм і нормативів		Сума обов'язкової оплати комунальних послуг	Сума субсидії
	Сума, грн	Питома вага, %		
Опалення (теплова енергія + абонплата)	2 873,93	?	?	?
Послуги централізованого постачання холодної води	192,96	?	?	?
Послуги централізованого постачання гарячої води	773,95	?	?	?
Послуги з водовідведення	192,84	?	?	?
Послуги з постачання та розподілу природного газу	137,56	?	?	?
Електропостачання	319,20	?	?	?
Вивезення побутових відходів	140,35	?	?	?
Управління багатоквартирним будинком	542,26	?	?	?
Усього	5 173,05	?	?	?

Методичні рекомендації щодо проведення мінітренінгу

Розрахунки можуть бути здійснені із застосуванням *MS Excel*.

Особливості розрахунку доходу домогосподарства у цьому завданні:

1) розрахунок доходу домогосподарства здійснити за I і II квартали, а пенсійних виплат – за серпень;

2) для студентів денної форми навчання ЗВО 0,5 від розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який ураховують доходи;

3) для осіб, які отримували допомогу по безробіттю – 0,5 від розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який ураховують доходи, – за кожний місяць отримання допомоги в розмірі, меншому за 0,5 від розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який ураховують доходи.

Порядок розрахунку субсидії:

1. Визначення середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.

2. Визначення відсотка обов'язкової частки плати за житлово-комунальні послуги у середньомісячному доході домогосподарства за формулою:

$$P_o = K_d / K_g \times P_g, \quad (5.1)$$

де P_o – частка плати за послуги для домогосподарства (частка доходу), яку округлюють до двох знаків після коми;

K_d – коефіцієнт доходу домогосподарства – відношення розміру середньомісячного сукупного доходу домогосподарства в розрахунку на одну особу до прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць, встановленого на 1 січня року, з якого призначають субсидію;

K_g – базовий коефіцієнт доходу для призначення субсидії – два прожиткових мінімуми на одну особу в розрахунку на місяць ($K_g = 2$);

P_g – базова норма плати за послуги – 20 відсотків середньомісячного сукупного доходу домогосподарства ($P_g = 20$).

3. Визначення суми обов'язкового платежу за житлово-комунальні послуги.

4. Визначення розміру обов'язкової оплати різних видів послуг та розміру субсидії. Розмір витрат на оплату житлово-комунальних послуг у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами і розмір субсидій визначають

окремо на кожний вид послуг. При цьому розмір витрат на оплату послуги визначають пропорційно частці вартості цієї послуги у загальній сумі вартості житлово-комунальних послуг.

Визначення розміру житлової субсидії як різниці між місячним розміром плати за житлово-комунальні послуги та/або місячним розміром внеску/платежу об'єднанню на оплату витрат на управління багатоквартирним будинком у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів житлово-комунального обслуговування і обов'язковою часткою плати за житлово-комунальні послуги та/або витрат на управління багатоквартирним будинком.

Практичне завдання для самодіагностики

Нарахувати субсидію на природний газ, використовуваний для індивідуального опалення, домогосподарству з однієї особи пенсійного віку. Пенсія складає 3 300 грн у серпні року, з якого нараховують субсидію. Площа будинку 65 кв. м, опалювана площа – 60 кв. м. За рішенням комісії соціальна норма житла збільшена на 30 % як одинокій непрацездатній особі непрацездатного віку.

Методичні рекомендації щодо виконання практичного завдання для самодіагностики

1. Розрахувати обов'язкову частку платежу за комунальні послуги. Субсидію нараховують за опалювальний сезон. Для розрахунків слід скористатися формулою (5.1) і використовувати прожитковий мінімум на 1 січня календарного року, за який нараховують субсидію.

2. Визначити суму обов'язкової плати за послуги як добуток середньомісячної суми доходу домогосподарства (пенсія за серпень поточного року) та відсотка обов'язкового платежу за комунальні послуги.

3. Розрахувати соціальну норму житла для нарахування субсидії. Вона становить 13,65 кв. м на одну особу та додатково 35,22 кв. м на домогосподарство. За умовою отриману соціальну норму слід збільшити на 30 %. Слід ураховувати, що соціальна норма не повинна перевищувати опалювану площу.

4. Визначити соціальний норматив споживання природного газу для потреб опалення в натуральному і вартісному вираженнях. Норма споживання складає 4 куб. м на 1 кв. м опалюваної площі.

5. Розрахувати суму субсидії як різницю між вартісним виразом соціального нормативу споживання газу та сумою обов'язкового платежу за комунальні послуги.

Тема 6. Звітність з надання державних соціальних виплат

Мета – формування навичок підготовки звітності з надання державних соціальних виплат.

Основні терміни і поняття: державна соціальна допомога; державні соціальні виплати; звітність з нарахування соціальних виплат; отримувачі державних соціальних виплат.

Практичне заняття

Заповнення форм державної статистичної звітності з надання соціальних виплат

Завдання 6.1. Скласти фрагмент форми ДСДід "Звіт про надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю та допомоги на догляд", який наведено у додатку М.

Здійснити визначення кількості жінок, виходячи з їх питомої ваги – 55 % у загальній кількості отримувачів соціальної допомоги.

Практичне завдання для самодіагностики

Завдання 6.2. Підготувати загальну характеристику форм державної статистичної звітності з надання соціальних виплат у формі таблиці з графами: "Назва форми статистичної звітності"; "Нормативне забезпечення заповнення форми звітності"; "Структура форми звітності".

Методичні рекомендації щодо виконання практичних завдань

Завдання 6.1. Послідовність виконання завдання:

визначити кількість жінок, які є отримувачами соціальної допомоги, виходячи з їх питомої ваги 55 % у загальній кількості отримувачів соціальної допомоги;

послідовно заповнити пусті комірки у фрагменті форми ДСДід "Звіт про надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю та допомоги на догляд", починаючи з кінця і рухаючись до початку фрагмента форми.

Завдання 6.2. Завдання виконують на основі опрацювання таких нормативних актів та літературних джерел [1; 2; 4; 5; 7; 10 – 13; 15].

Рекомендована література

Основна

1. Кучма О. Л. Право соціального забезпечення України : навч. посіб. / О. Л. Кучма, Л. М. Сіньова ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ : Маслаков, 2019. – 306 с.

2. Шаповалова Т. В. Економічні основи соціального забезпечення : навч. посіб. / Т. В. Шаповалова. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. – 127 с.

Додаткова

3. Крисюк О. О. Трудові та соціально-економічні права учасників АТО: забезпечення та профспілковий захист : запитання та відповіді / О. Крисюк, В. Янчевський ; [Федерація проф. спілок України]. – Житомир : Рута, 2018. – 307 с.

4. Кучма О. Л. Допомоги як вид соціального забезпечення за законодавством України : монографія / О. Л. Кучма, Л. М. Сіньова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Маслаков, 2018. – 251 с.

5. Мішина С. В. Методи нарахування соціальних виплат : методичні рекомендації до виконання курсової роботи для студентів спеціальності 232 "Соціальне забезпечення" першого (бакалаврського) рівня : [Електронне видання] / С. В. Мішина. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 48 с.

6. Налуцишин В. В. Соціальний контроль у забезпеченні правового порядку: філософсько-правова ідея та її сучасний розвиток : монографія / В. В. Налуцишин ; Хмельниц. ун-т упр. та права. – Хмельницький : Мельник А. А., 2018. – 336 с.

7. Токарський Т. Б. Соціальна політика України в контексті євроінтеграції : монографія / Т. Б. Токарський. – Київ : АртЕк, 2018. – 369 с.

8. Яковлева Г. О. Проблеми правового регулювання та шляхи вдосконалення правового статусу суб'єктів права соціального забезпечення : монографія / Г. О. Яковлева ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2018. – 333 с.

9. Ярошенко А. О. Історія та теорія соціальної політики України : курс лекцій : навч. посіб. для студентів освіт.-кваліфікац. рівня "бакалавр"

напрямую знань 23 "Соц. забезпечення" / А. О. Ярошенко, Т. В. Семигіна, Н. В. Сухицька ; за ред. д-ра філос. наук, проф. А. О. Ярошенко. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. – 288 с.

Інформаційні ресурси

10. Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/>.

11. Офіційний сайт Департаменту соціальної політики ХОДА. – Режим доступу : <https://soczahist.kharkov.ua/>.

12. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

13. Офіційний сайт Державного центру зайнятості. Аналітична та статистична інформація. – Режим доступу : <https://www.dcz.gov.ua/analitics/68>.

14. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України. – Режим доступу : <http://www.idss.org.ua/>.

15. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Навчальна дисципліна "Методи нарахування соціальних виплат". – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6819>.

Додатки

Додаток А

Інформація про отримувача державних соціальних виплат

Таблиця А.1

Інформація щодо отримувачів державної соціальної допомоги одиноким матерям

Інформація у документах	Рекомендації щодо заповнення
Спеціаліст з опрацювання заяв	Указати своє ПІБ
Головний спеціаліст з опрацювання заяв	Указати ПІБ старости групи
Начальник управління	Указати ПІБ
Заявник	Мати родини, що претендує на допомогу (вказати ПІБ)
Дата звернення	Дата виконання завдання
Номер реєстрації заяви	Довільний номер
Номер особової справи отримувача субсидії	Номер академічної групи студента – порядковий номер студента (6.05.232.010.20.1-09)
Місце проживання	Указати власну або вигадану адресу
Виплата допомоги	Указати найближче до фактичного місця проживання студента відділення банку або поштове відділення
Дата опрацювання заяви	Згідно з інструкцією щодо формування особових справ отримувачів усіх видів державних соціальних виплат
Відділення Управління праці та соціального захисту населення	Указати назву найближчого до фактичного місця проживання студента відділення
Дата видачі довідок та інвентаризації	Згідно з інструкцією щодо формування особових справ отримувачів усіх видів державних соціальних виплат
Номер телефону, електронна адреса отримувача субсидії	Указати будь-які дані на власний розсуд
Отримувачі допомоги (їхні ідентифікаційні коди вказати на власний розсуд)	Мати: Петрова І. О. Дата народження 13.02.1978 р. У шлюбі не перебувала, з батьком дитини не проживає, допомогу з втрати годувальника не отримує Діти: 5 років Петрова М. А., 8 років – Петров А. А., 15 років – Петрова Н. А., 17 років – Петрова Г. А., 20 років – Петров С. А. Дати народження вказати, зважаючи на вік дитини та дату виконання завдання

**Інформація про отримувачів державної соціальної допомоги
з малозабезпеченості**

Інформація у документах	Рекомендації щодо заповнення
Спеціаліст з опрацювання заяв	Указати своє ПІБ
Головний спеціаліст з опрацювання заяв	Указати ПІБ старости групи
Начальник управління	Указати ПІБ
Заявник	Мати родини, що претендує на допомогу (вказати ПІБ)
Дата звернення	Дата виконання завдання
Номер реєстрації заяви	Довільний номер
Номер особової справи отримувача субсидії	Номер академічної групи студента – порядковий номер студента (6.05.232.010.20.1-09)
Місце проживання	Указати власну або вигадану адресу
Виплата допомоги	Указати найближче до фактичного місця проживання студента відділення банку або поштове відділення
Дата опрацювання заяви	Згідно з інструкцією щодо формування особових справ отримувачів усіх видів державних соціальних виплат
Відділення Управління праці та соціального захисту населення	Указати назву найближчого до фактичного місця проживання студента відділення
Дата видачі довідок та інвентаризації	Згідно з інструкцією щодо формування особових справ отримувачів усіх видів державних соціальних виплат
Номер телефону, електронна адреса отримувача субсидії	Указати будь-які дані на власний розсуд
Отримувачі допомоги (їхні ідентифікаційні коди вказати на власний розсуд)	Мати: Сидорова М. О. Дата народження 23.01.1977 р.
	Батько: Сидоров П. М. Дата народження 23.01.1977 р.
	Діти: дитина 2-річного віку – Сидоров Д. А.; дитина 4-річного віку – Сидорова О. А.; дитина 7-річного віку – Сидорова А. А.; дитина 10-річного віку – Сидоров П. А.; дитина 12-річного віку – Сидоров М. А.; дитина 14-річного віку – Сидорова С. А. Дати народження вказати, зважаючи на вік дитини та дату виконання завдання

Розрахунок розміру соціальної допомоги

№ з/п	Отримувачі допомог	Прізвище, ім'я, по батькові заявника	Дата народження	Родинний зв'язок	Категорія (одинок мати, законний представник, дитина до 18 років, утриманець, особа з інвалідністю тощо)	Рівень забезпечення прожиткового мінімуму	Розмір допомоги
1	Заявник						
2	Член сім'ї						
3	Член сім'ї						
4	Член сім'ї						

Прожитковий мінімум сім'ї (заповнюють у випадках, передбачених законодавством) _____

Рівень забезпечення прожиткового мінімуму сім'ї _____

Середньомісячний сукупний дохід сім'ї (відповідно до законодавства) _____

Обмеження розміру соціальної допомоги (75 % від рівня забезпеченості прожиткового мінімуму сім'ї) _____

Розмір допомоги для сім'ї _____

Розмір соціальної допомоги на дитину _____

Періоди призначення допомоги з _____ до _____

Спеціаліст з опрацювання заяв _____

(прізвище, ініціали)

(підпис)

Головний спеціаліст з опрацювання заяв _____

(прізвище, ініціали)

(підпис)

Начальник управління _____

(прізвище, ініціали)

(підпис)

_____ 20__ року

**Рішення
про призначення (відмову в призначенні)
соціальної допомоги**

Дата звернення _____

Звернення первинне/повторне

№ реєстрації _____ № особового рахунку _____

Заявник/уповноважений представник сім'ї

(прізвище, ім'я, по батькові)

Реєстраційний номер облікової картки платника податків:
_____Місце проживання (фактичного
проживання): _____

№ з/п	Член сім'ї	Родинний зв'язок	Дата народження	Підстави
1	Прізвище, ім'я, по батькові			
2	Прізвище, ім'я, по батькові			

Призначити соціальну допомогу:

№ з/п	Вид допомоги	Щомісячний розмір	Термін
1			з _____ до _____ включно
2			
3			
4			

Виплата:

через поштове відділення № _____

банківську установу _____ за адресою _____

Номер вкладу _____

Не призначено соціальну допомогу з таких підстав:

Спеціаліст з опрацювання заяв _____

(прізвище, ініціали)

(підпис)

Головний спеціаліст з опрацювання
заяв _____

(прізвище, ініціали)

(підпис)

Начальник управління _____

(прізвище, ініціали)

(підпис)

_____ 20__ року

**Журнал реєстрації приймання заяв
і документів для призначення усіх видів соціальної допомоги**

№ з/п*	Дата	Вид допомоги	Прізвище, ім'я, по батькові	Місце проживання (реєстрації)	Номер особової справи (у разі повторного звернення)	Кількість прийнятих документів	Кількість документів, які необхідно донести		Дата передання заяви на опрацювання		Примітка
							документ	строк	підпис	дата	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Усього звернулось протягом місяця – . . . осіб, ухвалено рішень за . . . заявами, недонесено документів за . . . заявами											

* Нумерацію починають з першого запису, закінчують останнім.

Довідка про отримання (неотримання) допомоги

Видана гр. _____

(місце реєстрації/фактичного проживання)

про те, що він/вона перебуває (не перебуває) на обліку в управлінні праці та соціального захисту населення

та йому/їй відповідно до

(зазначити пункти нормативного акта, відповідно до яких призначено допомогу)

з _____ р. до _____ р. призначено допомогу

(зазначити види допомоги)

Допомогу нараховано в розмірі:

Місяці 20_ року	Загальна сума всіх видів нарахованої допомоги	У тому числі сплачені аліменти (грн)
Усього		

Загальна сума доходу за період з _____ 20__ р. до _____ 20__ р., за винятком аліментів, становить

(сума літерами) гривень.

Довідка видана для пред'явлення за місцем вимоги.

М. П.

Начальник управління

/ _____ /
(підпис)

" ____ " _____ 20__ р. № _____

Довідка-атестат

Видана гр. _____

(місце реєстрації/фактичного проживання – потрібне підкреслити)

про те, що вона/він з _____ перебував на обліку в Управлінні
праці та соціального захисту населення _____

та йому/їй було призначено та виплачено:

Вид допомоги	Щомісячний розмір	З якого часу призначено	До якого терміну виплачено

(зазначити види допомоги)

Допомогу нараховано в розмірі:

Загальна сума доходу за період з _____ 20__ р. до _____ 20__ р.,

за винятком аліментів, становить

(сума літерами) гривень.

Довідка видана для пред'явлення за місцем вимоги.

М. П.

Начальник управління

/_____/

(підпис)

"__" _____ 20__ р. № _____

Особова справа отримувача державної соціальної допомоги

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Види допомоги (код)

Пов'язані справи:

№ особової справи _____

отримувач _____

місце

проживання _____

№ особової справи _____

отримувач _____

місце

проживання _____

№ особової справи _____

отримувач _____

місце

проживання _____

№ особової справи _____

отримувач _____

місце

проживання _____

ОСОБОВА СПРАВА

№ _____
одержувача допомоги

Прізвище _____

Ім'я _____

По батькові _____

Місце проживання _____

№ телефону, факсу, електронна адреса _____

Закрито _____ у зв'язку з _____

Рішення начальника управління від _____

(підпис)

(посада)

Закінчення додатка Е

Зняття з обліку _____ (дата) Підстава _____ Виплати проведено за _____ М. П. _____ (підпис)	Зняття з обліку _____ (дата) Підстава _____ Виплати проведено за _____ М. П. _____ (підпис)
Зняття з обліку _____ (дата) Підстава _____ Виплати проведено за _____ М. П. _____ (підпис)	Зняття з обліку _____ (дата) Підстава _____ Виплати проведено за _____ М. П. _____ (підпис)

ВІДМІТКА ПРО ІНВЕНТАРИЗАЦІЮ

Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____	Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____	Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____
Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____	Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____	Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____

Запит на передачу особової справи

(дата)

ЗАПИТ

Прошу підготувати та передати спеціалістам з приймання особові справи отримувачів допомоги:

Номер особової справи	Прізвище, ім'я, по батькові заявника	Місце проживання	Прізвище, ім'я, по батькові спеціаліста, номер робочого місця (кабінету) (підпис)	Дата, час приймання

Додаток И

**ЖУРНАЛ
видачі особових справ**

№ з/п*	Номер особової справи	ПІБ заявника	Видано		Повернуто	
			ПІБ спеціаліста, номер робочого місця (кабінету)	дата	дата	підпис

* Нумерацію починають з першого запису та закінчують останнім.

**ЖУРНАЛ
архівних справ**

№ з/п*	Дата	Архівний номер	Номер особової справи	ПІБ заявника	Припинено виплату	
					дата	підпис

* Нумерацію починають з першого запису та закінчують останнім.

**ЖУРНАЛ
реєстрації електронних документів (файлів)**

№ з/п*	Дата	Організація, яка надала інформацію	Спеціаліст, який прийняв інформацію	Спеціаліст, якому передано інформацію	Примітка

* Нумерацію починають з першого запису та закінчують останнім.

Фрагмент форми ДСДід "ЗВІТ про надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю та допомоги на догляд"

46

Найменування показника	№ рядка	Державна допомога особам, які перебувають на обліку в структурних підрозділах з питань соціального захисту населення, на звітну дату							Державна допомога особам, яким допомога призначена у звітному періоді				
		кількість одержувачів, осіб	із них жінки	загальна сума місячної допомоги (тис. грн)			середній розмір допомоги (грн)		кількість одержувачів, осіб	із них – жінки	сума місячної допомоги (тис. грн)		середній розмір призначених місячних допомог з урахуванням надбавок, підвищень, сум індексації (грн) (гр. 11 : гр. 8)
				призначеної з урахуванням надбавок, підвищень	у тому числі основного розміру	призначеної з урахуванням надбавок, підвищень та сум індексації	призначеної (гр. 3 : гр. 1)	призначеної з урахуванням надбавок, підвищень та сум індексації (гр. 5 : гр. 1)			призначеної з урахуванням надбавок, підвищень	призначеної з урахуванням надбавок, підвищень та сум індексації	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Усього осіб (сума рядків 13, 19, 20)	12	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Із них:													
одинокі малозабезпечені особи, які за висновком ЛКК потребують постійного стороннього догляду (окрім осіб з інвалідністю I групи)	13	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Із рядка 13 одержують пенсію (р. 14 + р. 15 + р. 16)													
за віком	14	29	?	98	90	107	?	?	9	?	23	32	?
за вислугу років	15	31	?	101	95	121	?	?	11	?	32	45	?
з інвалідності (р. 17 + 18)	16	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Із рядка 16 одержують пенсію													
з інвалідності II групи	17	123	?	258	236	289	?	?	23	?	49	58	?
з інвалідності III групи	18	190	?	398	286	429	?	?	90	?	188	206	?
малозабезпечені особи з інвалідністю, віднесені до підгрупи А I групи	19	14	?	82	70	98	?	?	5	?	28	35	?
малозабезпечені особи з інвалідністю, віднесені до підгрупи Б I групи	20	16	?	63	50	72	?	?	6	?	21	25	?

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Організаційне забезпечення надання державних соціальних виплат.....	4
Тема 1. Організація надання соціальних виплат у системі державного соціального забезпечення.....	4
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення нарахування державних соціальних виплат.....	6
Тема 3. Документальне забезпечення нарахування державних соціальних виплат.....	13
Змістовий модуль 2. Методичне забезпечення нарахування державних соціальних виплат.....	20
Тема 4. Порядок призначення та нарахування державних соціальних виплат.....	20
Тема 5. Порядок призначення та виплати субсидій.....	28
Тема 6. Звітність з надання державних соціальних виплат.....	32
Рекомендована література.....	33
Основна.....	33
Додаткова.....	33
Інформаційні ресурси.....	34
Додатки.....	35

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИ НАРАХУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
та плани семінарських занять
для студентів спеціальності 232 "Соціальне забезпечення"
освітньої програми "Управління соціальною сферою"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Мішина** Світлана Володимирівна
Мішин Олександр Юрійович

Відповідальний за видання *Г. В. Назарова*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2023 р. Поз. № 120 ЕВ. Обсяг 48 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*